

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

“ 08 ” 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 292 “Міжнародні економічні відносини”

Освітньо-професійна програма: Міжнародні економічні відносини

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини». - Одеса: ОНУ, 2022.

Розробники: Алексеєвська Г.С., доктор філософії зі спеціальності міжнародні економічні відносини; Бичкова Н.В., кандидат економічних наук, доцент; Пічугіна Ю.В., кандидат економічних наук, доцент; Родіонова Т.А. кандидат економічних наук, доцент; Цевух Ю.О., кандидат економічних наук, доцент; Якубовський С.О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від "26" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

(Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)

Погоджено із гарантом ОПІ

(підпис)

(Наталя МАСЛІЙ)

(ім'я Прізвище)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК)
Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від "30" 08 2022 р.

Голова НМК

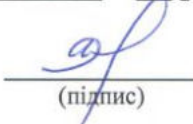

(підпис)

(Олег ХОРОШИЛОВ)
(ім'я Прізвище)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри СБІ МЕРВ

Протокол № 1 від "28" 08 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Сергій Якубовський)
(ім'я Прізвище)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від " " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(ім'я Прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 21 годин – 630 залікових модулів – 7 змістових модулів – 7	Галузь знань 29 – Міжнародні відносини (шифр і назва) Спеціальність 292 – Міжнародні економічні відносини (код і назва) Спеціалізації: - _____ - (назва) Рівень вищої освіти: перший	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1, 2, 3, 4	2, 3, 4, 5
		<i>Семестр</i>	
		2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
		<i>Лекції</i>	
		122 год.	28 год.
		<i>Практичні</i>	
		104 год.	28 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		404 год.	574 год.
		Форма підсумкового контролю: Іспит (2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 семестри)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування у майбутніх фахівців теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі міжнародних економічних відносин, форм, методів та механізмів їх реалізації, про сутність концепцій, етапів і показників розвитку міжнародних економічних відносин.

Завдання - формування у майбутніх фахівців системи знань про сучасні форми реалізації МЕВ та визначення місця і ролі України в міжнародних економічних відносинах.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

а) загальних (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

б) спеціальних (фахових):

СК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/деінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

СК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

СК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

СК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти

адаптуватися до них.

СК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків

СК12. Здатність використовувати нормативно- розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

СК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1 Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН 3 Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН 4 Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 6 Планувати, організувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН 7 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

PH 8 Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

PH 9 Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

PH 10 Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

PH 11 Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

PH 12 Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

PH 13 Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

PH 14 Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

PH 15 Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

PH 17 Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

PH 18 Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово- часових зв'язків.

PH 19 Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

PH 20 Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

PH 21 Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

PH 23 Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Теоретичні основи міжнародних економічних відносин

Тема 1. МЕН у системі світового господарства

Мета і завдання курсу. Структура і логіка викладання. Мета, завдання та підходи до вивчення курсу, його інформаційно-методичне забезпечення. МЕН як елемент структури світового господарства. МЕН як економічна категорія. Сутність міжнародних економічних відносин, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку. Об'єкти МЕН. Суб'єкти МЕН. Форми МЕН, їх взаємозв'язок. Рівні функціонування МЕН.

Тема 2. Середовище міжнародних економічних відносин

Поняття середовища МЕН, його структура й особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвитку МЕН. Економічне середовище функціонування МЕН, стан ринкових відносин країн і особливості їх розвитку. Економічні регулятори МЕН. Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики й економіки в МЕН. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕН. Інфраструктура МЕН.

Змістовий модуль 2. Міжнародна торгівля як одна з основних форм МЕН.

Тема 3. Міжнародна торгівля в системі МЕН.

Сутність та значення міжнародної торгівлі. Форми міжнародної торгівлі. Міжнародні торговельні зв'язки: еволюція від стародавнього світу до індустріальної епохи. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі. Роль послуг в економіці

Тема 4. Класичні теорії міжнародної торгівлі

Підходи до трактування міжнародної торгівлі. Теорія меркантилізму. Теорія абсолютних переваг. Теорія відносних переваг. Визначення обсягів міжрегіональної торгівлі та урівноваження D і S. Виробництво та споживання: а) при відсутності міжнародної торгівлі; б) при встановленні торговельних відносин. Геометричні методи визначення виразу від міжнародної торгівлі: споживачів і виробників і усього суспільства.

Тема 5. Теорія співвідношення факторів виробництва та вплив МТ на економічне зростання.

Теорема Хекшера-Оліна-Самуельсона. Роль забезпеченості факторами у визначенні структури торгівлі. Короткостроковий та довгостроковий ефекти від міжнародної торгівлі. Парадокс Леонтьєва. Відмінність впливу міжнародної торгівлі при зростанні факторів у експортоорієнтованих та імпортозамінних секторах. Теорема Рибчинського "Голландська хвороба" і її наслідки для країни. Зміни готовності країни до міжнародної торгівлі. Принципи визначення "торгового трикутника".

Тема 6. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі

Концепція внутрішньогалузевої торгівлі. Причини її зростання. Вплив домінування ТНК на динаміку та структуру міжнародної торгівлі. Роль Модель економії на масштабах виробництва, диференціації продукції. Теорія конкурентних переваг М. Портера. Вплив монополістичної конкуренції на міжнародну торгівлю. Олігополія і міжнародна торгівля.

Тема 7. Система регулювання міжнародної торгівлі.

Рівні регулювання міжнародної торгівлі. Механізми та інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

Тарифне регулювання міжнародної торгівлі. Причини впровадження тарифів. Визначення їх. Плюси і мінуси введення тарифів. Геометрична ілюстрація впливу тарифів та виробників і споживачів. Методи підрахунку фактичного рівня захисного тарифу. Протекціонізм у міжнародній торгівлі: плюси і мінуси. Нетарифне регулювання міжнародної торгівлі. Імпортні квоти - переваги перед тарифами, геометрична ілюстрація. Методи квотування. ДОЕ. Інші нетарифні бар'єри: виробничі стандарти, вимоги до включення місцевих компонентів.

Тема 8. Міжнародне регулювання міжнародної торгівлі

Система міжнародних організацій з регулювання міжнародної торгівлі. Генеральна угода про тарифи і торгівлю (ГАТТ). Світова організація торгівлі (СОТ) як головний регулятор міжнародної торгівлі. Міжнародна торгова палата (МТП). Україна в системі регулювання міжнародної торгівлі.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	сп		л	п/с	лаб	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теоретичні основи МЕВ										
Тема 1. МЕВ у системі світового господарства	10	2	2		6	10	2			8
Тема 2. Середовище міжнародних економічних	10	2	2		6	8				8

відносин									
Разом за змістовим модулем 1	20	4	4		12	18	2		16
Міжнародна торгівля як одна з основних форм МЕВ									
Тема 3. Міжнародна торгівля в системі МЕВ.	10		2		8	10			10
Тема 4. Теорії міжнародної торгівлі	12	2	2		8	12		2	10
Тема 5. Теорія співвідношення факторів виробництва та вплив МТ на економічне зростання	12	2	2		8	14	2		12
Тема 6. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі	12	2	2		8	10			10
Тема 7. Система регулювання міжнародної торгівлі.	12	2	2		8	14	2		12
Тема 8. Міжнародне регулювання міжнародної торгівлі	12	2	2		8	12			12
Разом за змістовим модулем 2	70	10	12		48	72	4	2	66
Усього годин	90	14	16		60	90	6	2	82

Теми семінарських занять
Семінарські заняття не передбачені.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	МЕВ у системі світового господарства	2
2	Середовище міжнародних економічних відносин	2
3	Міжнародна торгівля в системі МЕВ	2
4	Теорії міжнародної торгівлі	2
5	Теорія співвідношення факторів виробництва та вплив МТ на економічне зростання	2

6	Альтернативні теорії міжнародної торгівлі	2
7	Система регулювання міжнародної торгівлі.	2
8	Міжнародне регулювання міжнародної торгівлі	2
	Разом	16

Теми лабораторних занять
Лабораторні заняття не передбачені.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	МЕВ у системі світового господарства[1]	6
2	Середовище міжнародних економічних відносин[1]	6
3	Міжнародна торгівля в системі МЕВ [1] [2]	8
4	Теорії міжнародної торгівлі[1] [2]	8
5	Теорія співвідношення факторів виробництва та вплив МТ на економічне зростання [1] [2]	8
6	Альтернативні теорії міжнародної торгівлі [1] [2]	8
7	Система регулювання міжнародної торгівлі [1] [2]	8
8	Міжнародне регулювання міжнародної торгівлі [1] [2]	8
	Разом	60

[1] – підготовка до лекцій, практичних;

[2] – підготовка доповіді, написання есе;

Методи навчання

Лекції, виконання вправ, написання есе, обговорення проблемних питань, опрацювання актуальних новин зарубіжних та національних інформаційних агентств, виконання самостійних завдань, конспектування.

Форми контролю і методи оцінювання

Форма контролю: іспит

Методи поточного: поточне оцінювання усних відповідей та письмових завдань, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання.

Підсумковий контроль: підсумковий письмовий тест.

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань;

	аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань; робить самостійні висновки, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань.	виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при написанні есе.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, але при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує знання, але допускаються при цьому несуттєві неточності та незначні помилки.	виконує творчі завдання використовуючи набуті теоретичні знання; має стійкі навички виконання завдання.
Задовільно	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу.	має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Здобувач має ускладнення під час виділення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; не вміє робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність вивченого матеріалу і допускає при цьому суттєві неточності.

Незадовільно обов'язковим повторним дисципліни	з вивченням	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання.
---	----------------	-------------------------------------	------------------------------------

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль								Графічна ілюстрація теорій торгівлі	Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	5	5	5	5	5	30	30	100

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання для підсумкового контролю

1. Охарактеризуйте закономірності розвитку міжнародних економічних відносин.
2. Назвіть етапи розвитку світового господарства.
3. Які чинники сприяли появі міжнародної економічної співпраці.
4. Охарактеризуйте суб'єкти та об'єкти МЕВ.
5. Що є предметом та об'єктом міжнародних економічних відносин?
6. Форми міжнародних економічних відносин.
7. Дайте визначення міжнародної торгівлі з точки зору операційного підходу.
8. Дайте визначення міжнародної торгівлі з точки зору державно-політичного підходу.
9. Яке значення має міжнародна торгівля для експортерів, імпортерів та споживачів?

10. Назвіть етапи розвитку міжнародних торговельних зв'язків: основні характеристики.
11. Проаналізуйте сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі.
12. Яке значення має теорія меркантилізму для розвитку міжнародної торгівлі?
13. Особливості теорій А. Сміта та Д. Рікардо, основні відмінності?
14. Охарактеризуйте теорію Хекшера–Оліна
15. В чому полягає сутність теореми Столпера-Самуельсона?
16. Які можна зробити висновки з теорії ХОС?
17. Поясніть сутність теореми вирівнювання цін на фактор виробництва
18. Поясніть зміст «парадоксу Леонт'єва»
19. Чому ефект масштабу зумовлює зниження витрат виробництва?
20. Які основні та другорядні причини лежать в основі внутрішньогалузевої торгівлі?
21. Чи можна вважати диференціацію товарів необхідною та достатньою передумовою міжнародного внутрішньогалузевого обміну та чому?
22. Чи свідчить про економічний розвиток країни різноманітність товарів
23. У чому полягає основний зміст тарифного регулювання міжнародної торгівлі?
24. Які існують види нетарифних обмежень у міжнародній торгівлі?
25. Якими міжнародними організаціями представлена система регулювання міжнародної торгівлі на наднаціональному рівні?
26. Як вплинув на міжнародну торговельну діяльність Уругвайський раунд переговорів?
27. Які головні відмінності механізмів та інструментів СОТ порівняно з ГАТТ 1947 р.?
28. Які особливості практики застосування тарифних та нетарифних інструментів членами СОТ для забезпечення інтересів на внутрішньому та зовнішньому ринках?
29. Які основні риси і тенденції зовнішньої торгівлі України?
30. Плюси та мінуси участі України у СОТ?

Навчально-методичне забезпечення

Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / Колектив авторів; за редакцією С.О. Якубовського, Ю.О. Ніколаєва. – Одеса: «Одеський національний університет імені І.І. Мечникова», 2015. – 305 с.

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»; рекомендована літератур; електронні інформаційні ресурси, презентації до курсу.

Рекомендована література

Основна

1. Міжнародна торгівля : навч. посіб. у тестах / уклад.: С. Р. Семів, І. Г. Бабець, Н. М. Макар. – Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2009. 331 с
2. Міжнародні економічні відносини: історія, теорія, політика : підруч. / А. С. Філіпенко. - Київ : Либідь, 2019. - 960 с.
3. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / Колектив авторів; за редакцією С.О. Якубовського, Ю.О. Ніколаєва. Одеса: «Одеський національний університет імені І.І. Мечникова», 2015. 305 с.
4. Козак Ю.Г. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. – Одеса-«ТОВ.ПЛУТОН», 2016. – 352 с.
5. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: підруч. / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, М. І. Барановська та ін. К. : Центр учбової літератури, 2011. 512 с.
6. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с.
7. De Kluuver, C. (n.d.). Fundamentals of Global Strategy. - Saylor Foundation. 2017 .
8. Transformation of international economic relations: modern challenges, risks, opportunities and prospects. Collective monograph edited by M. Bezpartochnyi. ISMA University. Riga (Latvia) 2017. 197p. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/13759/1/Coll_mon_IER_print_III%20%282%29.PDF
9. Aptsiauri D. Current trends in the development of modern international economic relations and post-virus pandemic crisis (covid-19) challenges. Georgian Foundation for Strategic and International Studies. 2020. № 139. P 1-16. URL: <https://gfsis.org.ge/files/library/opinion-papers/139-expert-opinion-eng.pdf>

Додаткова

1. Christopher D. Economics for investment decision makers: micro, macro, and international economics. Piros and Jerald E. Pinto, editors. (CFA institute investment series). - John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey. USA. 2013. 807 p.
2. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с.
3. Транснаціональні корпорації/ І.О. Давидова, К.Ю. Величко, О.І. Печенка– Харків: Видавництво «Форт», 2018. 175с.
4. Gonchar O., Alekseiievskia H. Singapore's Economic Development in the 21st Century. *Market infrastructure*. 2022 Vol 62, P. 8–16 DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastructure66-2>
5. Філак В. Ю., Алексеєвська Г. С., Особливості формування Платіжного балансу Естонії у 2016–2020 роках. Economic Trends: New Opportunities And Threats. *International Scientific Conference, Le Mans, France* 2021. С 17-22 DOI:

<https://doi.org/10.30525/978-9934-26-158-9-5>

6. Алексеєвська Г. С. Вплив епідемій на економічний розвиток країн. Соціально-економічний та політичний розвиток в умовах європейської інтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції ОНУ ім. Мечникова. Одеса. 2021. С.55-56

7. Алексеєвська Г., Попова Н. Аналіз змін платіжного балансу України в умовах євроінтеграції. *Trends in the scientific development*. II International Scientific and Practical Conference. Vancouver, Canada. 2021. P.60-63

8. Алексеєвська Г. С., Шендерова А. Р. Економічне становище Польщі в умовах пандемії. *Сучасні наукові дослідження: досягнення, інновації та перспективи розвитку*. Матеріали Міжнародної наукової конференції м. Рига, Латвія. 2021. С.202-205

Електронні інформаційні ресурси

1. Бази статистичної інформації даних та публікацій ООН : веб-сайт. URL: www.un.org/ru/databases/ -
2. Всесвітній банк : веб-сайт. URL: www.worldbank.org
3. Державний комітет статистики України: веб-сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Європейська асоціація вільної торгівлі: веб-сайт. URL: <http://www.efta.int/>
5. Фонд бюро економічного аналізу: веб-сайт. URL www.beafind.org
6. Організація економічної співпраці та розвитку : веб-сайт. URL: www.oecd.org
7. Організація об'єднаних націй : веб-сайт. URL: www.un.org
8. CFA Institute Publications : веб-сайт. URL: <https://www.cfainstitute.org/>
9. Статистичні дані Міжнародного Валютного Фонду. : веб-сайт. URL: <http://www.imf.org/external/index.htm>
10. Світова організація торгівлі : веб-сайт. URL: www.wto.org
11. Офіційний сайт міжнародного інвестиційно-аналітичного агентства Bloomberg : веб-сайт. URL: <http://www.bloomberg.com>
12. Офіційний сайт національного аналітичного агентства VoxUkraine : веб-сайт. URL: <https://voxukraine.org/uk/>
13. Офіційний сайт Верховної Ради України: веб-сайт. URL: www.rada.gov.ua
14. Міжнародна торгова палата: веб-сайт. URL: <https://iccwbo.org>
15. Торгово-промислова палата України: веб-сайт. URL: <https://uccr.org.ua>

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II

Основи функціонування національного і міжнародного ринків праці, а також міжнародної міграції робочої сили

Тема 1. Еволюція концепції трудових ресурсів у світовій економічній думці. Погляди древніх філософів на людські відносини в процесі праці. «Доктрина справедливої оплати праці» в роботах середньовікових філософів. Робоча сила і трудова діяльність людини як економічної категорії в роботах Уільяма Петті, Адама Сміта, Давіда Рікардо, марксистській теорії, Ж. Б. Сея, Д. С. Мілля, Дж. М. Кейнса, М. Вебера. Історія управління людьми. Перші форми людських організацій. Основні функції перших спеціалістів по управлінню людськими ресурсами. Контроль за умовами праці. Зміни в управлінні трудовими ресурсами в промислово-розвинутих країнах в 20–30 роки ХХ століття.

Тема 2. Ринок праці і робоча сила. Поняття ринку праці і робочої сили. Макро- і мікроаналіз ринків праці. основні демографічні показники. Структура ринку праці. Класична / неокласична, Кейнсіанська, монетаристська теорії ринку праці. Роль окремих осіб і приватних компаній на ринку праці. Взаємозв'язок між ринком праці та іншими ринками. Структура, кількісні і якісні характеристики трудових ресурсів. Сукупність механізмів, які забезпечують координацію попиту і пропозиції праці, визначення вартості робочої сили, організація оплати праці.

Тема 3. Державне регулювання праці. Визначення зайнятості та безробіття. Види безробіття. Динаміка зайнятого і безробітного населення в Україні. Регламентація основних напрямів регулювання зайнятості Законом України «Про зайнятість населення». Основні аспекти регулювання соціально-трудова відносин (відповідно до Кодексу Законів про працю України та Закону України «Про відпустки»). Діяльність Міжнародної організації праці (МОП) і Міжнародної організації міграції (МОМ) на міжнародному рівні та в Україні. Конвенції МОП і МОМ, які ратифіковано Україною. Види політики державної зайнятості: активна і пасивна політика. Розумне поєднання активної і пасивної політики на ринку праці на прикладі розвинених держав.

Тема 4. Кількісні та якісні показники оплати праці. Визначення поняття заробітної плати і основних норм оплати праці (Закон України «Про оплату праці»). Поняття номінальної та реальної заробітної плати. Методика розрахунку індексів номінальної та реальної заробітної плати в Україні. Динаміка реальної заробітної плати в Україні. Поняття «прожитковий мінімум» і методика його розрахунку згідно з Наказом «Про затвердження методики визначення прожиткового мінімуму».

Тема 5. Формування та розвиток міжнародного і національного ринків праці. Ринок праці як частина економічної системи, в межах якої відбувається залучення праці як економічного ресурсу до сфери національного виробництва.

Види ринків праці. Міжнародний ринок праці як система відносин, що виникають між державами з приводу узгодження попиту та пропозиції світових трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту. Основні тенденції розвитку сучасного світового ринку праці. Міжнародний поділ праці як ступінь розвитку суспільного територіального поділу праці між країнами. Формування міжнародного ринку праці через міграцію трудових ресурсів і капіталу.

Тема 6. Роль глобалізаційних процесів у розвитку міжнародного ринку праці. Центри тяжіння робочої сили. Тенденції розвитку центрів управління персоналом в країнах Західної Європи, США і Японії. Проблеми підготовки та перепідготовки персоналу в умовах ринку. Організація діяльності кадрових служб на прикладі сучасної корпорації. Особливості європейської, американської, японської системи підготовки кадрів. Управління трудовими ресурсами в сучасній корпорації. Взаємозв'язок глобалізаційних процесів і міграції населення.

Тема 7. Міжнародна трудова міграція. Історичні етапи виникнення і розвитку міграційних процесів. Види і форми переміщення людей, міграційні процеси як один із проявів глобалізації. Міграція населення всередині Євросоюзу та між іншими країнами. Розрахунок міграційного приросту (скорочення) населення в країні або регіоні.

Тема 8. Україна на світовому ринку праці. Сучасний стан ринку праці в Україні. Стан, рівень, динаміка та структура населення і трудових ресурсів України і окремих регіонів. Характер зайнятості трудових ресурсів і безробіття. Місце України в системі міжнародного ринку праці. Вплив міжнародної міграції на національний ринок праці, зокрема, на економіку України. Чинники і наслідки міграції трудових ресурсів в Україні. Вплив міжнародної міграції на економіку країн-донорів і країн-реципієнтів; оцінка соціально-економічного стану міграційного процесу між країнами ЄС і Україною.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього о	у тому числі				Усього о	у тому числі			
		л	п/с	лаб	сп		л	п/с	лаб	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Основи функціонування національного і міжнародного ринків праці і соціально-трудова відносин										
1. Еволюція концепції трудових ресурсів у світовій економічній думці.	10	2	1	-	7	10	-	-	-	10
2. Ринок праці і робоча сила.	10	2	2	-	6	10	-	-	-	10

3. Державне регулювання праці.	10	2	2	-	6	10	-	-	-	10
4. Кількісні та якісні показники оплати праці	15	2	2	-	11	15	2	2	-	11
5. Формування та розвиток міжнародного і національного ринків праці.	10	2	1	-	7	10	-	-	-	10
6. Роль глобалізаційних процесів у розвитку міжнародного ринку праці.	10	2	2	-	6	10	-	-	-	10
7. Міжнародна трудова міграція	10	2	2	-	6	10	-	-	-	10
8. Україна на світовому ринку праці.	15	2	2	-	11	15	2	2	-	11
Усього годин	90	16	14	-	60	90	4	4	-	82

Теми семінарських занять
Семінарські заняття не передбачені.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Еволюція концепції трудових ресурсів у світовій економічній думці	1
2	Ринок праці і робоча сила	2
3	Державне регулювання праці	2
4	Кількісні та якісні показники оплати праці	2
5	Формування та розвиток міжнародного і національного ринків праці	1
6	Роль глобалізаційних процесів у розвитку міжнародного ринку праці	2
7	Міжнародна трудова міграція	2
8	Україна на світовому ринку праці	2
	Разом	14

Теми лабораторних занять
Лабораторні заняття не передбачені.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	Еволюція концепції трудових ресурсів у світовій економічній думці / Підготовка до практичного заняття	7
2	Ринок праці і робоча сила / Підготовка до практичного заняття	6
3	Державне регулювання праці в Україні/ Самостійна підготовка	6

	конспекту Законів України “Про зайнятість населення”, “Про оплату праці”, “Про відпустки”. Підготовка до практичного заняття	
4	Кількісні та якісні показники оплати праці / Підготовка до практичного заняття. Вирішення вправ.	11
5	Формування та розвиток міжнародного і національного ринків праці / Підготовка до практичного заняття	7
6	Роль глобалізаційних процесів у розвитку міжнародного ринку праці на сучасному етапі / Підготовка і написання економічного диктанту	6
7	Міжнародна трудова міграція / Написання і захист реферату	6
8	Україна на світовому ринку праці / Підготовка і захист презентації	11
	Разом	60

Методи навчання

Лекції, дискусія, вирішення вправ, обговорення проблемних питань, ділова гра, виконання самостійних завдань, конспектування, підготовка і захист презентації, case-study.

Методи контролю

Поточне оцінювання усних відповідей та письмових вправ; оцінювання завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання презентації і реферату;

Періодичний контроль: письмовий тест після змістовного модуля.

Підсумковий контроль: іспит.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Відмінно (90-100). Студент відповідав на практичних заняттях, здав усі вирішені справи і написав періодичні контролю в обумовлений термін. Розуміє сутність та економічний зміст еволюції концепції трудових ресурсів у світовій економічній думці; знає теорії ринку праці; поняття зайнятості і безробіття, види безробіття; принципи регулювання трудових відносин, основи державного регулювання праці в Україні; історичні етапи виникнення і розвитку міграційних процесів. Вміє розраховувати кількісні демографічні показники і показники оплати праці, оцінювати роль глобалізаційних процесів у розвитку міжнародного ринку праці, досліджувати сучасний стан ринку праці в Україні.

Добре (75-89). Студент відповідав на практичних заняттях, здав більшу частину вирішених вправ, написав періодичні контролю в обумовлений термін. Розуміє сутність еволюції концепції трудових ресурсів у світовій економічній думці; знає теорії ринку праці; принципи регулювання трудових відносин; основи державного регулювання праці в Україні; має уявлення про історичні етапи виникнення і розвитку міграційних процесів. Вміє розраховувати кількісні показники оплати праці, оцінювати роль глобалізаційних процесів у розвитку міжнародного ринку праці, досліджувати сучасний стан ринку праці в Україні.

Задовільно (60-74). Студент здав окремі вирішені справи, написав не всі періодичні контролю. Знає теорії ринку праці. Розуміє міжнародно-правові норми та принципи регулювання трудових відносин та основи державного регулювання

праці в Україні. Має уявлення про етапи виникнення і розвитку міграційних процесів. Вміє досліджувати сучасний стан ринку праці в Україні.

Питання для підсумкового контролю

1. Історія управління трудовими ресурсами.
2. Погляди древніх філософів на людські відносини в процесі праці. «Доктрина справедливої оплати праці» в роботах середньовікових філософів.
3. Робоча сила і трудова діяльність людини як економічна категорія в роботах Уільяма Петті, Адама Сміта, Давіда Рікардо, марксистської теорії.
4. Робоча сила і трудова діяльність людини як економічна категорія в роботах Ж. Б. Сея, Д.-С. Мілля, Дж. М. Кейнса, М. Вебера.
5. Зміни в управлінні трудовими ресурсами в промислово-розвинутих країнах в 20–30 роки ХХ століття.
6. Формування та розвиток національного і міжнародного ринку праці: історичний аспект
7. Поняття ринку праці і робочої сили.
8. Ринок праці як частина економічної системи.
9. Теорії ринку праці.
10. Сукупність механізмів, які забезпечують координацію ринку праці.
11. Особливості формування та розвитку міжнародного ринку праці.
12. Формування міжнародного ринку праці через міграцію трудових ресурсів і капіталу.
13. Макро- і мікроаналіз ринків праці. Неокласична теорія ринку праці.
14. Кейнсіанська, монетаристська теорії ринку праці.
15. Структура, кількісні і якісні характеристики трудових ресурсів.
16. Принципи регулювання трудових відносин.
17. Поняття зайнятості і безробіття.
18. Види безробіття.
19. Шляхи вирішення проблеми безробіття державою.
20. Види політики державної зайнятості: активна і пасивна політика.
21. Принципи поєднання активної і пасивної політики на ринку праці.
22. Кількісні показники оплати праці.
23. Номінальна та реальна заробітна плата.
24. Динаміка реальної заробітної плати в Україні.
25. Поняття «прожитковий мінімум» і методика його розрахунку.
26. Роль і місце міжнародних організацій у регулювання світового ринку праці і міграції населення.
27. Діяльність Міжнародної організації праці (МОП).
28. Діяльність Міжнародної організації міграції (МОМ) на міжнародному рівні та в Україні.
29. Конвенції МОП і МОМ, які ратифіковано Україною.
30. Основні тенденції розвитку сучасного міжнародного ринку праці.
31. Принципи регулювання світового ринку праці та міграційних процесів.
32. Взаємозв'язок глобалізаційних процесів і міграції населення.

33. Роль глобалізаційних процесів у розвитку міжнародного ринку праці.
34. Види і форми переміщення людей, міграційні процеси як один із проявів глобалізації.
35. Україна на світовому ринку праці.
36. Сучасний стан ринку праці в Україні. Стан, рівень, динаміка та структура населення і трудових ресурсів України і окремих регіонів.
37. Характер зайнятості трудових ресурсів і безробіття в Україні.
38. Місце України в системі міжнародного ринку праці.

Розподіл балів, які отримують студенти

Підсумковий контроль

Змістовий модуль 1	Іспит	Сума балів
70	30	100

Поточний та періодичний контроль

Змістовий модуль 1								Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
5	5	5	5	5	5	5	5	70
Контрольна робота за змістовим модулем 1 – 30 балів								

T1, T2, ... T8 – теми змістового модуля

**Примітка:* У ході поточного контролю студент може отримати 70 балів за виконання самостійних завдань, відповіді на практичних заняттях по змістовому модулю та написання модульної контрольної роботи. Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Тестові письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 20 тестових завдань і повністю відповідають змісту навчального матеріалу модуля, а також – з вирішення вправ. За кожен правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 1 бал. За вирішення вправ – 10 балів. Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це сума балів за поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
85 – 89	B	Добре	
75 – 84	C		
70 – 74	D	Задовільно	
60 – 69	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

Робоча програма навчальної дисципліни «МЕВ»

Силабус «МЕВ»

Цевух Ю. О. Історія світової економічної думки: Метод. вказ. до практик. занять. – Одеса: «Гельветика», 2021. – 30 с.

Цевух Ю. О. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України: навч.-метод. посіб. – Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. — 139 с.

Рекомендована література

Основна

1. Кодекс законів про працю України (затверджено Законом №322- VIII від 10.12.1971 р.). Редакція від 01.10.2023 р. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1971, додаток до № 50, ст. 375. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 01.10.2023).
2. Кравцов С. Ринок праці країн ЄС як приклад регулювання зайнятості населення: сучасний стан. *Україна: аспекти праці*. №1, 2020. С. 3-10.
3. Крилов Д. В. Сучасні аспекти розвитку ринку праці в Україні. *Україна: аспекти праці*. №9, 2023.
4. Меморандум про взаєморозуміння щодо впровадження Програми гідної праці для України на 2020-2024. *Міністерство економіки України*. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=043d441b-fdaa-49e6-a3db-ba53702dcb4a&title=MemorandumProVzamorozuminniaSchodoVprovadzheniaProgramiGidnoiPratsiDliaUkrainiNaPeriod2020-2024-Roki> (дата звернення: 30.08.2023)
5. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / Колектив авторів; за ред. С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва; Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. – Одеса, 2015. – 304 с.
6. Міграція в Україні: цифри і факти. Міжнародна організація з міграції (МОМ). Фонд розвитку МОМ, 2021. URL: <https://ukraine.iom.int/uk/resources/mihratsiya-v-ukrayini-tsyfry-i-fakty-2021> (дата звернення: 10.05.2023)
7. Про зайнятість населення: Закон України № 5067-VI. Редакція від 14.10.2023 р. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2013. № 24, ст.243. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення: 14.10.2023)
8. Цевух Ю. О. Якубовський С. О. Міжнародна міграція робочої сили як чинник економічного розвитку країн: монографія. Одеса, 2017. – 235 с.
9. Чернявська О. В. Ринок праці: навч. посіб. 2-е вид. перероб. / О. В. Чернявська – К.: “Центр учбової літератури”, 2013. – 522 с.
10. Штундер І. О. Ринок праці України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. № 40, 2022 р.

Додаткова

1. Козар В. В. Вплив глобалізації світового ринку праці на ефективність використання трудового потенціалу України. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. Березень 2018. 2(14).– С. 51-59.

2. Про відпустки: Закон України № 504/96-ВР. Редакція від 1.01.2023 р. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1997. № 2, ст. 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 13.01.2023)
3. Про зовнішню трудову міграцію: Закон України від 5.11.2015 р. № 761-VIII. Редакція від 27.12.2019 р. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2015. № 49-50, ст.463. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-VIII> (дата звернення: 14.10.2023)
4. Цевух Ю. О. Ринок праці і міграційні процеси у контексті європейської інтеграції України. *Добробут націй в умовах європейської інтеграції: матеріали 10-ї міжнар. наук.-практич. конф.* (29-30 квітня 2020) / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса: Одес.ун-т. 2020. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/29421> (дата звернення: 1.10.2023)
5. Цевух Ю. О. Бобришева В. В. Актуальні тенденції ринку праці Європейського Союзу. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції менеджмент, аудит і фінанси: стан, перспективи та розвиток*. 2021. С.9-14.
6. Цевух Ю. О., Крупиця А. С. Вплив грошових переказів мігрантів на економіку країн Центральної та Східної Європи. *Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід: матеріали III міжнар. наук.-практ. інтернет- конференції* (Харків, 10 лист. 2022 р.) / Державний біотехнологічний університет. Харків, 2022. С. 173-176.
7. Dominese G., Yakubovskiy S., Tsevukh J., Rodionova T. Impact of International Migration Flows on the European Union and Ukraine. *Transition Studies Review*. 2020. Vol. 27(2). URL: <https://transitionacademiapress.org/jtsr/article/view/301> (accessed 24.10.2023).
8. World Development Report 2023: Migrants, Refugees and Societies. *World Bank Group*. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2023> (accessed: 10.09.2023)

Електронні інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України. *Статистична інформація*. URL: http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/statinf/rp/rp_met.htm (дата звернення: 30.08.2023).
2. Міжнародна організація з міграції в Україні. URL: <https://iom.org.ua/ua/upravlinnya-neregulovanoyu-migraciieyu> (дата звернення: 10.08.2023)
3. Національний банк України. *Динаміка обсягів приватних грошових переказів із-за кордону*. URL: www.bank.gov.ua (дата звернення: 01.08.2023).
4. International Labor Organization statistics. *Data*. URL: <https://ilostat.ilo.org/> (дата звернення: 02.08.2023).
5. Migration Policy Institute. *Publications*. URL: <https://www.migrationpolicy.org/> (дата звернення: 01.08.2023).
6. The World Bank. *The World Bank Open Data*. URL: <https://data.worldbank.org/indicator> (дата звернення: 10.08.2023).

ЗМІСТ ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ III

Тема 1. Глобалізація: сутність та динаміка процесу

Теоретичні основи міжнародної торгівлі. Визначення глобалізації в контексті розвитку міжнародних економічних відносин (МЕВ). Ключові складові глобалізації. Суб'єкти та об'єкти МЕВ, особливі характеристики. Цикли розвитку глобалізації. Аналіз сучасного стану глобалізації світової економіки. Визначення чинників стримування та сприяння розвитку міжнародних економічних відносин.

Тема 2. Сучасні особливості глобалізаційних процесів

Ключові характеристики процесу глобалізації. Ризики та можливості для учасників міжнародної економіки. Сучасні виклики глобалізаційним процесам. Глобальні проблеми (бідність, нерівність за доходами, безробіття, міграція, глобальне потепління) та аналіз сучасної динаміки. Міфи про глобалізацію.

Тема 3. Оцінка динаміки глобалізаційних процесів

Ключові виміри динаміки глобалізаційних процесів. CAGE система оцінки інтенсивності міжнародної взаємодії між країнами. KOF індекс виміру глобалізації. The DHL Connectedness Index. CAGE comparator. Індекс економічної свободи.

Тема 4. Анти глобалізаційні тренди: причини і наслідки

Ключові виміри анти глобалізаційних трендів (globalization backlash). Передумови, причини та наслідки. Роль міжнародних організацій та супердержав. Соціально-культурні чинники. Політичні чинники анти глобалізаційних трендів. Регіоналізація світогосподарських процесів. Мотиваційні стимули конвергенції світової економіки.

Тема 5. Роль ТНК в розвитку економічної глобалізації

Визначення ТНК та їх ролі в глобалізаційних процесах. Ризики та можливості транснаціоналізації для компаній та країн, що розвиваються. Глобальні ланцюги поставок. Офшорінг, nearshoring та аутсорсинг. The iPhone Еcosystem. Вплив штучного інтелекту та інформатизації на розвиток економічних процесів.

Тема 6. Майбутнє глобалізації

Шляхи забезпечення сталого економічного розвитку. Роль міжнародного співробітництва та кооперації. Оцінка соціальної відповідальності міжнародних корпорацій. Врегулювання міжнародних відносин та нова геополітична стратегія розвитку. Міжнародні конфлікти. Вплив глобалізації на економічний розвиток України.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Глобалізація: сутність та динаміка процесу	9	2	2		5					
Тема 2. Сучасні особливості глобалізаційних процесів	14	2	2		10					
Тема 3. Оцінка динаміки глобалізаційних процесів	16	2	4		10					
Тема 4. Анти глобалізаційні тренди: причини і наслідки	11	4	2		5					
Тема 5. Роль ТНК в розвитку економічної глобалізації	11	2	4		5					
Тема 6. Майбутнє глобалізації	9	2	2		5					
<i>Усього за модулем</i>	70	14	16		40					
ІНДЗ	20				20					
Усього годин	90	14	16		60					

Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Глобалізація: сутність та динаміка процесу	2
2	Тема 2. Сучасні особливості глобалізаційних процесів	2
3	Тема 3. Оцінка динаміки глобалізаційних процесів	4
4	Тема 4. Анти глобалізаційні тренди: причини і наслідки	2
5	Тема 5. Роль ТНК в розвитку економічної глобалізації	4
6	Тема 6. Майбутнє глобалізації	2
	Разом	16

Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	Характеристики процесу глобалізації [1]	5
2	Стадії розвитку глобалізації [1]	5

3	Показники оцінки динаміки глобалізації [3]	10
4	Прояви анти глобалізаційних трендів та їх чинники [2]	10
5	Оцінка ролі світових ТНК [2]	5
6	Перспективи розвитку глобалізації [1]	5
7	Виконання ІНДЗ [3]	20
	Разом	60

До самостійної роботи відноситься:

[1] – підготовка до лекцій, практичних;

[2] – написання рефератів, підготовка доповіді, есе;

[3] – аналіз джерел, збір інформації та виконання ІНДЗ.

ІНДЗ. На основі необхідних вихідних даних, кожний студент самостійно проводить аналіз динаміки глобалізаційних процесів в країні, обраної на власний розсуд за останні 5-10 років. Ключовими елементами плану завдання є аналіз економічної ситуації в країні, оцінка ступеню глобалізації на основі використання інтерактивних інструментів аналізу (CAGE Comparator, KOF Index), визначення ключових чинників впливу на розвиток глобалізаційних процесів (передумови та обмеження), роль ТНК та міжнародних інституцій в цьому процесі.

Виконане завдання оформляється за технічними вимогами курсової роботи, обсяг завдання – від 10 до 15 сторінок. Оцінка за завдання виставляється під час його захисту студентом, який проводиться на останньому занятті та в часи консультацій викладача на кафедрі. Максимальна кількість балів за завдання – до 20 балів у складі загальної підсумкової оцінки за семестр.

Методи навчання

Реалізація навчальної дисципліни передбачає: практично-орієнтованих занять з аналізом даних на основі інтерактивних інструментів та статистичних баз провідних міжнародних організацій, інституцій та департаментів статистики окремих країн; обговорення проблемних питань щодо застосування кількісних методів, вирішення практичних ситуацій, здійснення домашньої самостійної підготовки, використання інформаційних англомовних ресурсів, підготовку доповідей у вигляді презентацій.

Методи контролю

Поточне оцінювання усних відповідей та письмових завдань, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання індивідуального завдання; підсумковий письмовий тест після кожного змістовного модуля.

Підсумковий контроль – іспит.

Критерії оцінювання результатів навчання:

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	

Відмінно	студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом на підставі наданої викладачем літератури з кількісних методів аналізу; вільно та аргументовано викладає вивчений матеріал під час усних виступів; повністю розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому додаткову літературу; висловлює свої думки, робить висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки. Здобувач проявляє креативний підхід до виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи; проводить аналіз та порівняння вивченого матеріалу.	творчо розкриває сутність практичних питань під час практичного заняття, використовуючи додаткову літературу; використовує теоретичні знання при виконання індивідуальної та самостійної роботи; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	добре володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу з кількісних методів; вільно використовує категоріальний апарат дисципліни; при представленні деяких питань не вистачає аргументації відповіді та застосування додаткової, самостійно вивченої інформації; допускаються при цьому окремі дрібні неточності.	правильно відповів на більшість запитань від викладача; виконав всі індивідуальні та самостійні завдання, але не достатньо повно їх розкрив та не використав додаткову літературу, що пропонується даною програмою.
Задовільно	володіє навчальним матеріалом та категоріальним апаратом на початковому рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час відповідей та не надає аргументації щодо них.	має елементарні навички виконання завдання; правильно відповідає на половину запитань; виконав на задовільному рівні індивідуальні та самостійні завдання.
Незадовільно з можливістю повторного складання	студент володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; не володіє категоріальним апаратом; не може надати чітких відповідей та робити висновки.	не виконав індивідуального та самостійних завдань, але може дати відповідь на декілька питань для підсумкового контролю.

Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє категоріальним апаратом та навчальним матеріалом	не виконав індивідуальне та самостійні завдання та не може дати відповідь на жодне питання з підсумкового контролю
--	---	--

Питання для підсумкового контролю

1. Визначення глобалізації.
2. Етапи розвитку глобалізації.
3. Чинники, що сприяли появі міжнародної економічної співпраці.
4. Чинники, що сприяли формуванню сучасного світового господарства.
5. Суб'єкти та об'єкти МЕВ, особливі характеристики.
6. Відмінності та взаємозв'язок між поняттями «світове господарство», «міжнародні економічні відносини», «світова економіка», «глобалізація».
7. Ключові виміри глобалізації (торгівля, рух капіталу, рух інформації, рух людей).
8. Глобальна економіка: сутність, ознаки.
9. Форми та рівні розвитку міжнародних економічних відносин.
10. Умови та фактори розвитку сучасних глобалізаційних процесів.
11. Передумови та наслідки світових фінансових криз.
12. Глобалізація та соціальна нерівність.
13. Глобалізація та бідність.
14. Глобалізація та зміна клімату.
15. Глобалізація та міграція людей.
16. Ризики та можливості глобалізації для країн, що розвиваються.
17. Ризики та можливості глобалізації для розвинених країн.
18. Чинники впливу на рух капіталу (FDI, portfolio investments)
19. Міжнародні регулятори торговельних відносин.
20. Міжнародна торговельна політика та її вплив на діяльності компаній.
21. Оцінка діяльності та ролі міжнародного валютного фонду.
22. Прояви анти глобалізаційних трендів.
23. Глобалізація та протекціонізм.
24. Глобалізація та популізм.
25. CAGE (cultural, administrative, geographical, economic) аналіз.
26. Стадії глобалізації компаній. Особливості процесу глобалізації ринків.
27. Ключові драйвери глобалізації ринків. Вплив глобалізації на структуру ринків.
28. Глобальні ланцюги поставок та сучасні ризики.
29. Офшорінг, nearshoring та аутсорсинг.
30. Глобалізація та штучний інтелект.
31. Роль транснаціональних корпорацій у світовій фінансовій системі.
32. Соціальна відповідальність ТНК та її значення.
33. Оцінка ESG політики міжнародних компаній.
34. Діяльність ТНК в екологічному контексті: проблеми і шляхи їх розв'язання.

35. Зарубіжні філіали ТНК: джерела, форми та параметри їхнього фінансування.
36. Глобальні міжнародні проблеми та їх вплив на Україну.
37. Глобалізація та Україна: позитивні та негативні наслідки.
38. Роль ТНК в економіці України.
39. Чинники та місце України у світових рейтингах Doing Business, [Economic Freedom Index](#), Democratic Index та ін.
40. Шляхи забезпечення сталого економічного розвитку.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль		Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль	ІНДЗ	(іспит)	
40	20	40	100

Поточний та періодичний контроль						Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів	
Змістовий модуль 1								ІНДЗ
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	40	
5	5	5	5	5	5			
Контрольна робота за змістовим модулем 10								

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Презентації тем курсу, корисні матеріали, література розміщені у гугл-клас
2. Рекомендована література.
3. Електронні інформаційні ресурси.

Рекомендована література

Основна:

1. Making globalization work / Joseph E. Stiglitz. 2007. 374 p.
2. Globalization Prerequisites, Effects, Resistance Joachim Betz, Wolfgang Hein, Springer, 2023, 266 p.
3. Introducing Globalization: Ties, Tensions, and Uneven Integration, Matthew Sparke Wiley-Blackwell, 2013. xvi, 491 p
4. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / Колектив авторів; за редакцією С.О. Якубовського, Ю.О. Ніколаєва. – Одеса: «Одеський національний університет імені І.І. Мечникова», 2015. – 305 с.

Додаткова:

5. Міжнародні економічні відносини: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» / В.В. Дергачова, О. М. Згуровський, І.М. Манаєнко; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/23063> (дата звернення: 02.02.2021)
6. Козак Ю.Г. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. – Одеса-«ТОВ.ПЛУТОН», 2016. – 352 с.
7. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 602 с.
8. De Kluyver, C. (n.d.). [Fundamentals of Global Strategy](#). Saylor Foundation. 2017 .
9. Altman A., Bastian C. The State of Globalization in 2023, HBR July 2023 14p
10. Obstfeld M. 2020. Globalization cycles. Italian Econ. J. 6(1): pp 1–12
11. [NYU Stern Globalization Explorer](#) CAGE comparator
12. [The KOF Globalization Index Data](#)
13. Index of Economic Freedom 2023. Kim A. The Heritage Foundation p. 25-39
14. Walter S. The backlash against globalization, Annual Review of Political Science 2021 P 421 - 442
15. Mansfield E et al.. The Globalization Backlash: Exploring New Perspectives, Comparative Political Studies 2021, Vol. 54(13) 19 p.
16. Geoeconomic Fragmentation and the Future of Multilateralism IMF SDN 2023 41p.
17. Butzbach O. and all Manufacturing discontent: National institutions, multinational firm strategies, and anti-globalization backlash in advanced economies, Global Strategy Journal. 2020/10 pp. 67–93.
18. The China imperative for multinational companies McKinsey Global Institute, 2023, 27p
19. Shih W. Global Supply Chains in a Post-Pandemic World HBR 2020 9p
20. The Impact of the War in Ukraine on Global Trade and Investment, World Bank Group.- 2022. p 6-22, 70-74, 80-81

21. The Future of Globalization Policy Forum Stanford Institute for Economic Policy Research (SIEPR) https://www.youtube.com/watch?v=-Avb5wguIrY&list=PLs-p47TpkzbcSmnH_Vt-6LKwxmxSFaLZX
22. Frieden J. The Political Economy of the Globalization Backlash: Sources and Implication, Princeton University Press. 2019. -19p
23. Colantone I et al The backlash of globalization, Centre for Economic Performance. 2021. 50p.
24. Kriesi H, Grande E, Lachat R, Dolezal M, Bornschieer S, Frey T. 2006. Globalization and the transformation of the national political space: six European countries compared. Eur. J. Political Res. 45(6): p 921–56
25. Colantone I, Stanig P. Globalization and Nationalism. 2018. 22p.
26. Rodrik D. Why Does Globalization Fuel Populism? Economics, Culture, and the Rise of Right-Wing Populism, Annual Economic Review 2021 40p
27. Broz L, Frieden J, Weymouth S. Populism in place: the economic geography of the globalization backlash. 2021. 41p
28. Inglehart R.F., Norris P. Trump, Brexit, and the Rise of Populism: Economic Have-Nots and Cultural Backlash (2016) Working Paper Series 53 p
29. Climate Change 2023 Summary for Policymakers IPCC, 42p.
30. Global flows: The ties that bind in an interconnected world (2022) McKinsey Global Institute, 40p
31. [Globalization Is Greener](#) 2023 McKinsey Global Institute
32. Steenbergen, V., Saurav, A. 2023. The Effect of Multinational Enterprises on Climate Change: Supply Chain Emissions, Green Technology Transfers, and Corporate Commitments. World Bank. 2023. pp. 41-90
33. [Globalization Isn't Going Anywhere](#) CATO Institute Project 2023
34. Drucker P. On Globalization HBR Press 2020. 352p

Електронні інформаційні ресурси

1. CATO Institute <https://www.cato.org/defending-globalization>
2. Бази статистичної інформації даних та публікацій ООН - www.un.org/ru/databases/
3. Всесвітній банк – www.worldbank.org
4. Всесвітня торговельна організація – www.wto.org
5. Державний комітет статистики України – www.ukrstat.gov.ua
6. Європейська асоціація вільної торгівлі - <http://www.efta.int/>
7. Організація економічної співпраці та розвитку – www.oecd.org
8. Організація об'єднаних націй – www.un.org
9. Статистичні дані Міжнародного Валютного Фонду. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/index.htm>
10. Офіційний сайт міжнародного інвестиційно-аналітичного агентства Bloomberg [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bloomberg.com>
11. Офіційний сайт національного аналітичного агентства VoxUkraine [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://voxukraine.org/uk/>

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV

Тема 1. Інституціональні засади розвитку МЕВ.

Головні сучасні тенденції формування МЕВ, рівні і цикли його розвитку. Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Зростання єдності та взаємозалежності суб'єктів світового господарства. Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЕВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Проблеми економічної безпеки. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Реалізація конкурентних переваг.

Тема 2. Міжнародна інвестиційна діяльність.

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної діяльності. Міжнародний рух капіталу: суть, чинники, форми. Теорії руху капіталу. «Інвестиційний клімат». Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни частки головних економічних центрів у вивозі капіталів Основні потоки міжнародного капіталообміну. Варіанти формування портфеля інвестицій у сучасних умовах. Недоліки та потенційні переваги міжнародного інвестування. Макроекономічні наслідки вивозу капіталу для країн-донорів та країн-реципієнтів. Міжнародні фінансові ринки та рух капіталу. Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної діяльності. Податкові гавані. Офшорні зони. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності: суть, його цілі, інструменти. Іноземні інвестиції в економіці України.

Тема 3. Міжнародне виробниче співробітництво.

Загальні передумови розвитку міжнародної виробничої діяльності. Міжнародна спеціалізація і кооперування: сутність і напрями розвитку. ТНК - головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх сутність і еволюція, сучасна стратегія. Регулювання діяльності ТНК. Роль фінансово-промислових груп (ФПГ) у розвитку міжнародного виробничого співробітництва. Спільні підприємства (СП). Передумови й особливості розвитку спільного підприємства. Організаційно-правові й економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Міжнародні стратегічні альянси (МСА). Роль МСА у сучасному науково-технічному міжнародному співробітництві. Вільні економічні зони (ВЕЗ). Класифікація ВЕЗ,

особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ у різних країнах. Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.

Тема 4. Роль транспорту в міжнародному виробництві.

Види міжнародних сполучень. Міжнародні перевезення. Міжконтинентальні та внутрішньоконтинентальні перевезення вантажів. МТК та їх роль у економіці. Фактори вибору транспорту для міжнародних перевезень: переваги та недоліки. Транспортні витрати і тарифи, порядок їх застосування. Юнімодальні, мультимодальні системи доставки товарів. Транспортні термінали, їх типи, функції. Оптимізація поставки товарів. Методи економічного стимулювання ефективної організації транспортування товарів. Економіко-математичні методи розробки оптимальних шляхів товароруху. Регулювання міжнародних транспортних відносин міжнародними транспортними організаціями та конвенціями. INCOTERMS та їх тлумачення. Міжнародні вантажні перевезення. Види міжнародних господарських контрактів (договорів)

Тема 5. Міжнародні науково-технічні зв'язки.

Світовий ринок технологій: суть і структура. Міжнародний технологійний обмін. Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МЕН. Особливості сучасного світового ринку технологій. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі. Форми міжнародних некомерційних науково-технічних зв'язків. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень. Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Напрями НТС - електронізація господарства, його автоматизація, нові види конструкційних матеріалів, біотехнології, атомна енергетика та ін.

Тема 6. Форми науковотехнічного співробітництва.

Традиційні і нові форми НТС країн світу. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Ліцензійна торгівля технологіями між країнами. Промислове шпигунство. Види та особливості торгівлі інжиніринговими послугами. Розробка науково-технічних прогнозів. Інші форми технологічного обміну. Міжнародне регулювання передачі технологій. Паризька конвенція з охорони промислової власності. Європейська патентна організація. Всесвітня організація інтелектуальної власності.

Тема 7. Інтернаціоналізація НТС.

Міжнародні науково-технічні програми. Міжнародна європейська

інноваційна науково-технічна програма EUREKA. Програми КНР: Факел, Іскра, 863. Грантова система фінансування наукових досліджень. Проблеми НТС у діалозі Схід-Захід. Інноваційні структури: наукові парки; дослідницькі парки; інкубатори й інноваційні центри. Інноваційний розвиток провідних країн світу. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України до міжнародних науково-технічних зв'язків.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль										
Тема 1. Інституціональні засади розвитку МЕВ	9	2	2		5	12				12
Тема 2. Міжнародна інвестиційна діяльність.	14	2	2		10	13	1	1		11
Тема 3. Міжнародне виробниче співробітництво.	14	2	2		10	13	1	1		11
Тема 4. Роль транспорту в міжнародному виробництві.	9	2	2		5	12				12
Тема 5. Міжнародні науково-технічні зв'язки.	16	4	2		10	14	1	1		12
Тема 6. Форми науковотехнічного співробітництва.	14	4			10	14	1	1		12
Тема 7. Інтернаціоналізація НТС.	14	4			10	12				12
Разом за					60					

ЗМІСТОВНИМ МОДУЛЕМ										
<i>Усього годин</i>	90	20	10		60	90	4	4		82

* - за наявності

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено планом

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Інституціональні засади розвитку МEB	2	
2.	Міжнародна інвестиційна діяльність.	2	1
3.	Міжнародне виробниче співробітництво.	2	1
4.	Роль транспорту в міжнародному виробництві.	2	
5.	Міжнародні науково-технічні зв'язки.	2	1
6.	Форми науковотехнічного співробітництва.		1
7.	Разом за змістовним модулем	10	
Разом		10	4

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№	НАЗВА ТЕМИ / ВИДИ ЗАВДАНЬ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль			
1.	Тема «Інституціональні засади розвитку МEB»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	5	12
2.	Тема «Міжнародна інвестиційна діяльність»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	10	11

3.	Тема «Міжнародне виробниче співробітництво»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	10	11
4.	Тема «Роль транспорту в міжнародному виробництві»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту, рішення практичних задач.	5	12
5.	Тема «Міжнародні науково-технічні зв'язки»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	10	12
6.	Тема «Форми науковотехнічного співробітництва»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	10	12
7.	Тема «Інтернаціоналізація НТС»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	10	12
Разом		60	82

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій, підготовка та захист рефератів;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрування (у вигляді роздаткового / ілюстративного матеріалу);
- практичні методи: розв'язання задач (в т.ч. розрахункових задач), виконання ситуаційних вправ / обговорення проблемних ситуацій, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний і періодичний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування, бесіда, захист рефератів, доповідь, оцінювання доповідей;

- письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами - тестів для самоперевірки, оцінювання розв'язання задач, виконання вправ;
- тестовий контроль: тестування бланкове за змістовними модулями.
Форма підсумкового контролю: іспит

Критерії оцінювання

Поточний та періодичний контроль							Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
5	10	10	10	5	10	10	40	100

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Головні сучасні тенденції формування МЄВ, рівні і цикли його розвитку.
2. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу.
3. Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної діяльності.
4. Міжнародний рух капіталу: суть, чинники, форми. Теорії руху капіталу.
5. «Інвестиційний клімат». Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби.
6. Недоліки та потенційні переваги міжнародного інвестування.
7. Макроекономічні наслідки вивозу капіталу для країн-донорів та країн-реципієнтів.
8. Податкові гавані. Офшорні зони.
9. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності: суть, його цілі, інструменти. Іноземні інвестиції в економіці України.
10. Загальні передумови розвитку міжнародної виробничої діяльності. Міжнародна спеціалізація і кооперування: сутність і напрями розвитку.
11. ТНК - головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх сутність і еволюція, сучасна стратегія.
12. Роль фінансово-промислових груп (ФПГ) у розвитку міжнародного виробничого співробітництва.
13. Організаційно-правові й економічні форми створення і функціонування СП.
14. Міжнародні стратегічні альянси (МСА).
15. Вільні економічні зони (ВЕЗ). Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ у різних країнах.
16. Види міжнародних сполучень. Міжнародні перевезення.
17. Методи економічного стимулювання ефективної організації транспортування товарів.
18. Економіко-математичні методи розробки оптимальних шляхів товароруху.
19. Види міжнародних господарських контрактів (договорів). INCOTERMS та їх тлумачення.

20. Світовий ринок технологій: суть і структура.
21. Міжнародний технологічний обмін. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі.
22. Форми міжнародних некомерційних науково-технічних зв'язків.
23. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень. Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом.
24. Традиційні і нові форми НТС країн світу.
25. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР).
26. Ліцензійна торгівля технологіями між країнами.
27. Види та особливості торгівлі інжиніринговими послугами.
28. Міжнародне регулювання передачі технологій.
29. Міжнародні науково-технічні програми.
30. Грантова система фінансування наукових досліджень.
31. Проблеми НТС у діалозі Схід-Захід.
32. Інноваційні структури: наукові парки; дослідницькі парки; інкубатори й інноваційні центри.
33. Інноваційний розвиток провідних країн світу.
34. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України до міжнародних науково-технічних зв'язків.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту
90 - 100	A	відмінно
85 - 89	B	добре
75 - 84	C	
70 - 74	D	
60 - 69	E	задовільно
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень
відмінно	90 - 100	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Студент демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення

		відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Студент вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань. Студент може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдань, виконує завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі.
добре	85 - 89	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття). Студент має стійкі навички виконання завдань.
	75 - 84	Студент виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
задовільно	70 - 74	Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Студент знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків. Студент має елементарні навички виконання завдань.
	60 - 69	Студент не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-

		правових актів. Студент надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу. Студент може використовувати знання лише в стандартних ситуаціях, має нестійкі навички виконання завдань, робить дуже багато теоретичних помилок.
незараховано з можливістю повторного складання	35 - 59	Студент не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає грубі змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки. Студент здатний виконати лише частину завдань виключно за допомогою викладача. У студента відсутні сформовані уміння та навички.
незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 - 34	Студент не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань, погребує постійної допомоги викладача.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча програма навчальної дисципліни;
- Силабус;
- приклади документів (роздатковий / ілюстративний матеріал);
- тестові завдання;
- навчальна та спеціальна література;
- інформаційні ресурси (електронні).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Підручник. Київ: ЦУЛ, 2019. 472 с.
2. Міжнародні економічні відносини : підручник / за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
3. Міжнародні економічні відносини : підручник / за заг. ред. Ю.Козак. Київ : ЦНЛ, 2019. 400 с
4. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія. / за ред. д.е.н., доц. Ковтуненко К.В., д.е.н., доц. Є.І. Масленнікова. Херсон: Грінь Д.С., 2017. 906 с.
5. Міжнародні економічні відносини : підручник / за заг. ред. Амеліна. Київ : ЦНЛ, 2019. 256 с

6. Економіка зарубіжних країн: підручник / Голіков А., Черномаз П., Дейнека Д. та інш. К. : ЦНЛ, 2019. 400 с.
7. Міжнародна економіка: підручник / за заг. ред. Г.Е. Гронтковська. Київ : ЦНЛ, 2017. 382 с
8. Краус Н. М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с
9. Міжнародна економіка: підручник / за заг. ред. Олена Лебедева. Київ : ЦНЛ, 2019. 416 с

Додаткова література:

1. Кочкодан В.Б. Міжнародна інвестиційна діяльність: Конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 150 с.
2. Павленко І.І., Варяніченко О.В., Навроцька Н.А. Міжнародна торгівля та інвестиції. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 256 с.
3. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник [Електронний ресурс] / А.О. Задоя. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 122 с. URL:
https://shron1.chtyvo.org.ua/Zadoia_Anatolii/Mizhnarodna_investytsiina_diialnist.pdf?PHPSESSID=o6nlv02qji4emsu4hvo568j9n6
4. Кочкодан В.Б. Міжнародна інвестиційна діяльність: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 86 с
5. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії / за заг. ред. Т.Зінчук. Київ : ЦНЛ, 2021. 372 с
6. Інноваційний розвиток підприємства. Навчальний посібник / За ред. П. П. Микитюка. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.
7. Інноваційна економіка : навчальний посібник. / І. В. Кривов'язюк. Київ: Кондор-Видавництво, 2016. 384 с.

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби статистики України. Розділ «Статистична інформація»
2. <https://ec.europa.eu/eurostat/> - Офіційний сайт ЄС. Розділ «Статистична інформація»
3. <http://www.delukr.ces.eu.int> — офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні.
4. <http://www.worldbank.org> — офіційний сайт Світового банку.
5. <http://www.wto.org> — офіційний сайт Світової організації торгівлі.
6. <http://www.unctad.org> - ООН ЮНКТАД, Доповіді про світовий розвиток.
7. <http://www.oecd.org> — Організація економічного співробітництва та розвитку.
8. <http://www.imf.org> — Міжнародний валютний фонд.
9. <http://www.iie.com> — Інститут міжнародної економіки. Вашингтон

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ V

Економічні основи та етапи європейської інтеграції

Тема 1. Регіональна економічна інтеграція: основні поняття

Економічна обґрунтованість регіональної інтеграції. Переваги та недоліки регіональної економічної інтеграції. Умови ефективної економічної інтеграції. Показники інтенсивності розвитку економічної інтеграції.

Тема 2. Етапи європейської економічної інтеграції

Внутрішні і зовнішні чинники становлення західноєвропейської інтеграції.

Галузева інтеграція. Митний союз. Функціонування єдиного митного тарифу. План Вернера. Формування європейської валютної системи. Формування єдиного внутрішнього ринку. Економічний і валютний союз.

Тема 3. Загальна торговельна політика ЄС

Позиції ЄС в світовій торгівлі. Особливості єдиної зовнішньоторговельної політики ЄС. Єдина митна політика і єдиний митний тариф. Середньозважений рівень тарифного захисту в ЄС. Особливості використання інструментів, заходів зовнішньоторговельної політики і преференцій по групах країн. Захист ринку від недобросовісної конкуренції з боку іноземних постачальників.

Тема 4. Спільна економічна політика ЄС

Інститути загальної економічної політики ЄС. Критерії конвергенції (Маастрихтські критерії). Копенгагенські критерії. Пакт стабільності і зростання, труднощі виконання. Фіскальний пакт 2012. Проблема дефіциту державного бюджету в країнах-членах ЄС: масштаби, динаміка, наслідки. Боргова криза зони євро. Роль Європейського центрального банку, Європейської комісії та МВФ у регулюванні боргової кризи зони євро.

Тема 5. Загальні принципи побудови податково - бюджетної системи ЄС

Дохідна і витратна частини бюджету ЄС: структура та еволюція. Проблеми та протиріччя спільного бюджету ЄС. Бюджетні та позабюджетні фонди ЄС. Зміни в загальному бюджеті ЄС після розширення в 2004-2007 рр.

Тема 6. Конкурентна політика ЄС

Завдання конкурентної політики ЄС. Роль Європейської Комісії та Суду в регулюванні конкурентної політики ЄС. Регулювання угод, що порушують природні умови конкуренції; контроль за злиттями й поглинаннями; регулювання державної допомоги компаніям.

Тема 7. Валютна інтеграція ЄС

Характеристика зони євро. Аутсайтери єврозони. Значення євро, як світової валюти. Переваги та недоліки переходу на єдину валюту. Історія валютної

інтеграції в ЄЕС (план Вернера, «валютна змія» і європейська валютна система).
Економічний і валютний союз: завдання та графік будівництва. Грошово-кредитна політика ЄЦБ.

Тема 8. Фінансові механізми розвитку ЄС та країн-членів зони євро

Роль фінансових ресурсів в економічному розвитку країн ЄС. Еволюція банківських інститутів в ЄС. Банківський союз: необхідність створення, принципи функціонування, механізми управління. Система фондових ринків ЄС, контроль за їх діяльністю. Небанківські кредитні установи та інституціональні інвестори.

Тема 9. Угода про Асоціацію України з ЄС: проблеми і перспективи реалізації

Економічна складова Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення і державного управління. Взаємна торгівля між Україною і ЄС: обсяги, товарна структура. Інвестиційні відносини між Україною і ЄС.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма*				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
«Економічні основи та етапи європейської інтеграції»										
Тема 1. Регіональна економічна інтеграція: основні поняття	10	2	2		6	10				10
Тема 2. Етапи європейської економічної інтеграції	10	2	2		6	10				10
Тема 3. Загальна торговельна політика ЄС	10	2	2		6	10	2			8
Тема 4. Спільна економічна політика ЄС	10		2		8	10				10
Разом за змістовним модулем 1	40	6	8	-	26	40	2	-	-	38
«Сучасний стан та наслідки європейської інтеграції»										
Тема 5. Загальні принципи побудови податково - бюджетної системи ЄС	10	2			8	10	2			8
Тема 6. Конкурентна	10	2	2		6	10	2			8

політика ЄС									
Тема 7. Валютна інтеграція ЄС	10	2	2		6	10			10
Тема 8. Фінансові механізми розвитку ЄС та країн-членів зони євро	10		2		8	10			10
Тема 9. Угода про Асоціацію України з ЄС: проблеми і перспективи реалізації	10	2	2		6	10	2		8
Разом за змістовним модулем 2	50	8	8		34	50	6		44
<i>Усього годин</i>	90	14	16	-	60	90	8	-	82

* - за наявності

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено планом

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
«Економічні основи та етапи європейської інтеграції»			
1.	Тема 1. Регіональна економічна інтеграція: основні поняття	2	-
2.	Тема 2. Етапи європейської економічної інтеграції	2	-
3.	Тема 3. Загальна торговельна політика ЄС	2	-
4.	Тема 4. Спільна економічна політика ЄС	2	-
	Разом	8	-
«Сучасний стан та наслідки європейської інтеграції»			
5.	Тема 5. Загальні принципи побудови податково - бюджетної системи ЄС	-	-
6.	Тема 6. Конкурентна політика ЄС	2	-
7.	Тема 7. Валютна інтеграція ЄС	2	-
8.	Тема 8. Фінансові механізми розвитку ЄС та країн-членів зони євро	2	-
9.	Тема 9. Угода про Асоціацію України з ЄС: проблеми і перспективи реалізації	2	-
	Разом	8	-
Разом		16	-

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№	НАЗВА ТЕМИ / ВИДИ ЗАВДАНЬ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
«Економічні основи та етапи європейської інтеграції»			
1.	Тема 1. Регіональна економічна інтеграція: основні поняття	2	10
2.	Тема 2. Етапи європейської економічної інтеграції	4	10
3.	Тема 3. Загальна торговельна політика ЄС	4	8
4.	Тема 4. Спільна економічна політика ЄС	6	10
«Сучасний стан та наслідки європейської інтеграції»			
5.	Тема 5. Загальні принципи побудови податково - бюджетної системи ЄС	6	8
6.	Тема 6. Конкурентна політика ЄС	6	8
7.	Тема 7. Валютна інтеграція ЄС	6	10
8.	Тема 8. Фінансові механізми розвитку ЄС та країн-членів зони євро	6	10
9.	Тема 9. Угода про Асоціацію України з ЄС: проблеми і перспективи реалізації		8
Разом		60	82

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1. словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій, підготовка та захист рефератів;
2. наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрування (у вигляді роздаткового / ілюстративного матеріалу);
3. практичні методи: розв'язання задач (в т.ч. розрахункових задач), виконання ІНДЗ, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться під час лекцій та практичних занять.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання реферативних доповідей, індивідуального завдання, тестові завдання.

Підсумковий контроль – іспит.

Підсумковий контроль

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	Іспит	Сума балів
30	30	20	20	100

Поточний та періодичний контроль

Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				ІНДЗ	Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	5	5	5	5	5	5	5	20	80
Тестове завдання за змістовим модулем 1 – 10				Тестове завдання за змістовим модулем 2 – 10					

T1, T2, ... T8 – теми змістових модулів

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Мета, завдання та функції дисципліни. Взаємозв'язок з іншими вивченими дисциплінами.
2. Основні риси сучасної міжнародної економічної системи.
3. Національна економічна політика. Національні валютні системи.
4. Урядове регулювання міжнародної торгівлі та інвестицій.
5. Міжнародна мобільність продуктивних факторів.
6. Національні інтереси та міжнародна торгівля. Національні вигоди від міжнародної торгівлі.
7. Значення окремих форм МЕВ у сучасній світовій економіці.
8. Суб'єкти МЕВ на макро- і мікрорівні. Значення окремих форм МЕВ у світовій економіці.
9. Основні класифікації країн в міжнародній економіці.
10. Особливості сучасного етапу розвитку МЕВ. Сутність глобалізації та її основні економічні прояви.
11. Критика глобалізації з боку розвинених і країн, що розвиваються.
12. Причини міжнародної міграції та основні наслідки для країн-експортерів та імпортерів трудових ресурсів.
13. Види міжнародної міграції. Типи мігрантів за класифікацією МОП.
14. Міграційна політика, інструменти. Наднаціональний рівень регулювання міграції.
15. Україна в міграційних процесах в умовах повномасштабної війни Росії проти України.
16. Роль грошових переказів мігрантів у розвитку національних економік.

17. Основні етапи міжнародної інтеграції. Економічна обґрунтованість економічної інтеграції.

18. Переваги і недоліки. Умови і передумови економічної інтеграції.

19. Показники інтенсивності розвитку економічної інтеграції. Стадії / етапи регіональної інтеграції. Приклади інтеграційних об'єднань.

20. Визначення платіжного балансу (ПБ) країни. Чому ПБ є важливим макроекономічним показником? Застосування даних ПБ в економічному аналізі.

21. Які основні компоненти і принципи обліку поточного рахунку платіжного балансу? Які основні компоненти і принципи обліку фінансового рахунку платіжного балансу?

22. Резервні активи: визначення та основні компоненти. Як резервні активи

23. Глобальні дисбаланси у світовій валютній системі

24. Визначення валютного ринку. Розмір, основні торговельні майданчики світового валютного ринку, найбільш торгуються валюти.

25. Функції та учасники валютного ринку. Класифікація валютних ринків: біржовий і позабіржовий.

26. Встановлення курсу валют в короткостроковому періоді і в довгостроковому періоді.

27. Валютна політика: девальвація, ревальвація. Валютні інтервенції.

28. Номінальний валютний курс. Реальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Індекс Бігмака.

29. Сучасні проблеми теорії та практики валютного курсу на прикладі курсоутворення в Україні.

30. Встановлення валютного курсу у довгостроковому періоді. Чи є висновки теорії справедливими для України?

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
85 – 89	B	Добре
75 – 84	C	
70 – 74	D	Задовільно
60 – 69	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень
відмінно		<p>Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Студент демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Студент вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань. Студент може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдань, виконує завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі.</p>
добре		<p>Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття). Студент має стійкі навички виконання завдань.</p>
		<p>Студент виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.</p>
задовільно		Студент володіє навчальним матеріалом на

		репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Студент знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків. Студент має елементарні навички виконання завдань.
		Студент не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Студент надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу. Студент може використовувати знання лише в стандартних ситуаціях, має нестійкі навички виконання завдань, робить дуже багато теоретичних помилок.
незадовільно з можливістю повторного складання		Студент не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає грубі змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки. Студент здатний виконати лише частину завдань виключно за допомогою викладача. У студента відсутні сформовані уміння та навички.
незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		Студент не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань, погребує постійної допомоги викладача.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. робоча програма навчальної дисципліни;
2. Силабус;
3. приклади документів (роздатковий / ілюстративний матеріал);
4. тестові завдання;
5. навчальна та спеціальна література;
6. інформаційні ресурси (електронні).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; канд. екон. наук, Т. А. Родіонова; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2018. - 172 с.
2. Міжнародні економічні відносини : підручник / за заг. ред. Ю.Козак. Київ : ЦНЛ, 2019. 400 с.
3. International Monetary Fund. 2022. World Economic Outlook: Countering the Cost-of-Living Crisis. Washington, DC. Режим доступу: <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/WEO/2022/October/English/text.ashx>
4. Міжнародні економічні відносини : підручник / за заг. ред. Амеліна. Київ : ЦНЛ, 2019. 256 с
5. Економіка зарубіжних країн: підручник / Голіков А., Черномаз П., Дейнека Д. та інш. К. : ЦНЛ, 2019. 400 с.
6. Міжнародна економіка: підручник / за заг. ред. Олена Лебедева. Київ : ЦНЛ, 2019. 416 с
7. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / Колектив авторів; за редакцією С.О. Якубовського, Ю.О. Ніколаєва. – Одеса: «Одеський національний університет імені І.І. Мечникова», 2015. – 305 с.
8. Економіка зарубіжних країн: підручник / С. В. Войтко, О. А. Гавриш, О. М. Згуровський, С. В. Нараєвський. К. : КІІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2017. 400 с.
9. Якубовський С.О., Журавльов О.В. Трансформація економічних систем країн Вишеградської групи: Монографія. - Одеса. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2016. - 172 с.

Додаткова література:

1. International Monetary Fund. 2022. Global Financial Stability Report—Navigating the High-Inflation Environment. Washington, DC, Режим доступу: <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/GFSR/2022/October/English/text.ashx>
2. Імперативи розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – 528 с.
3. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка. Монографія / За ред. О. І. Рогача. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. – 368 с.
4. Impact of International Migration Flows on the European Union and Ukraine / T. Rodionova, S. Yakubovskiy, G. Dominese, J. Tsevukh // Journal Transition Studies Review. – 2020 .Vol. 27, Issue № 2. P. 83-98
5. Comparative Analysis of the Return on Foreign Investments of the United States, Germany and Japan / T. Rodionova, S. Yakubovskiy, G. Dominese, A. Tsviakh // Journal Global Policy and Governance. – 2020 .Vol. 27, Issue № 2. P. 83-98

6. J.H. Boyd, G. De Nicolo, T. Rodionova, 2019, Banking Crises and Crisis Dating: Disentangling Shocks and Policy Responses // Journal of Financial Stability – Volume 41.- P.45-54. <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2019.03.001>
7. Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорії, інновації та сучасна практика. Монографія, книга сьома / Е. А. Кузнецов, І. М. Ненно, О. В. Побе-режець та ін.: за ред. д.е.н., проф. Кузнецова Е. А. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020.
8. Rodionova T. Efficiency of State Banks in the Economy of Poland and Ukraine / Yakubovskiy S., Dominese G., Piatkov A., Rodionova T.// Transition Studies Review, 2022, 29(1), p. 3-26.
9. Rodionova T. Assessment of the Level of Financial Development of the Visegrad Group Countries in Comparison with the Eurozone / Yakubovskiy S., Dominese G., Piatkov A., Rodionova T.// Journal Global Policy and Governance, 2022, 11 (1), 133-146.

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. International Monetary Fund. International Financial Statistics. Yearbook. Washington, 2022.
2. Європейський центральний банк. 2022. <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>.
3. Asian Development Bank. Country Data. 2022. <http://www.adb.org/>.
4. International Monetary Fund. International Financial Statistics. Yearbook. Washington, 2022.
5. Ukraine. Balance of Payments Statistics. National Bank of Ukraine. 2022. <http://www.bank.gov.ua/>.
6. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби статистики України. Розділ «Статистична інформація»
7. <https://ec.europa.eu/eurostat/> - Офіційний сайт ЄС. Розділ «Статистична інформація»
8. Національна бібліотека України імені Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ VI

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ Ф'ЮЧЕРСНИХ ТА ОПЦІОННИХ КОНТРАКТІВ У СУЧАСНІЙ СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Тема 1. Предмет і завдання курсу

Мета дисципліни. Завдання дисципліни. Предмет дисципліни. Методи оцінювання успішності студента. Розподіл балів, що присвоюються студентам. Зміст, вимоги та форма захисту учбового проекту для кожного студенту. Список та аналіз рекомендованої літератури та інших джерел.

Тема 2. Методи торгівлі фінансовими ф'ючерсними контракти

Визначення фінансових ф'ючерсів. Відмінність ф'ючерсних від форвардних контрактів. Клірингова палата та страхові внески на ринку ф'ючерсних контрактів. Особливості зворотної торгівлі на ринку ф'ючерсних контрактів. Оцінка ф'ючерсного контракту: метод розрахунку витрат на володіння фінансовим активом, теорія очікувань, модель форвардного ринку.

Тема 3. Стратегії хеджування з використанням ф'ючерсних контрактів

Визначення довгого та короткого хеджу. Коефіцієнти хеджування. Хеджування за допомогою валютних ф'ючерсів. Хеджування процентного ризику. Хеджування ринкового ризику. Методи хеджування за допомогою ф'ючерсних контрактів на сировинних ринках.

Тема 4. Спекулятивні стратегії з використанням ф'ючерсних контрактів

Основні категорії спекулянтів на ринку ф'ючерсних контрактів. Прості та складні стратегії спекуляції на ринку ф'ючерсних контрактів. Міжчасовий та перехресний спред. Спекулятивні стратегії з використанням валютних ф'ючерсних контрактів. Спекуляції з ф'ючерсами на процентні ставки. Спекуляції з ф'ючерсами на фондові індекси.

Тема 5. Методи торгівлі опціонними контракти

Визначення опціонних контрактів. Вартість опціону на час виконання. Взаємозалежність опціонів «Колл» та «Пут». Формула Блека – Шоулза. Американські та Європейські опціони. Види біржових активів, що лежать в основі опціонів. Переваги і недоліки опціонних контрактів. Графіки опціонних контрактів.

Тема 6. Стратегії хеджування та спекуляції з використанням опціонних контрактів

Біржові стратегії на ринку опціонних контрактів. Різноманітні спекулятивні стратегії. Страхування з використанням опціонних контрактів. Відмінності у страхуванні ф'ючерсними та опціонними контрактами. Графіки опціонних стратегій: одинарний, двійний, трійний довгий та короткий «стредл», «стреп»,

«стріп».

Тема 7. Роль похідних цінних паперів у розвитку світового господарства

Норма прибутку при використанні похідних цінних паперів. Операції «кері трейд» на світовому фінансовому ринку. Особливості використання похідних цінних паперів під час фінансових криз. Вплив стратегій на ринку похідних цінних паперів на валютні курси та розвиток галузевих ринків.

Шляхи застосування світового досвіду регулювання операцій з похідними цінними паперами для підвищення ефективності функціонування фінансової системи України в умовах повномасштабної агресії Росії.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма*				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теоретичні та практичні аспекти використання ф'ючерсних контрактів у сучасній світовій економіці										
Тема 1. Предмет і завдання курсу	12	2	2		8	12				12
Тема 2. Методи торгівлі фінансовими ф'ючерсними контрактами	12	2	2		8	12				12
Тема 3. Стратегії хеджування з використанням ф'ючерсних контрактів	12	2	2		8	12	2			10
Тема 4. Спекулятивні стратегії з використанням ф'ючерсних контрактів	12	2	2		8	12				12
Разом за змістовим модулем 1	48	8	8	-	32	48	2	-	-	46
Теоретичні та практичні аспекти використання опціонних контрактів у сучасній світовій економіці										
Тема 5. Методи торгівлі опціонними контрактами	14	2	2		10	14	2			12
Тема 6. Стратегії	16	2	4		10	16	2			14

хеджування та спекуляції з використанням опціонних контрактів										
Тема 7. Роль похідних цінних паперів у розвитку світового господарства	12	2	2		8	12	2			10
Разом за змістовним модулем 2	42	6	8		28	42	6			36
<i>Усього годин</i>	90	14	16	-	60	90	8	-	-	82

* - за наявності

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено планом

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
«Теоретичні та практичні аспекти використання ф'ючерсних контрактів у сучасній світовій економіці»			
10.	Тема 1. Предмет і завдання курсу	2	-
11.	Тема 2. Методи торгівлі фінансовими ф'ючерсними контрактами	2	-
12.	Тема 3. Стратегії хеджування з використанням ф'ючерсних контрактів	2	-
13.	Тема 4. Спекулятивні стратегії з використанням ф'ючерсних контрактів	2	-
	Разом	8	-
«Теоретичні та практичні аспекти використання опціонних контрактів у сучасній світовій економіці»			
14.	Тема 5. Методи торгівлі опціонними контрактами	2	-
15.	Тема 6. Стратегії хеджування та спекуляції з використанням опціонних контрактів	4	-
16.	Тема 7. Роль похідних цінних паперів у розвитку світового господарства	2	-
	Разом	8	-
Разом		16	-

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№	НАЗВА ТЕМИ / ВИДИ ЗАВДАНЬ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
«Теоретичні та практичні аспекти використання ф'ючерсних контрактів у сучасній світовій економіці»			
10.	Тема 1. Предмет і завдання курсу	8	12
11.	Тема 2. Методи торгівлі фінансовими ф'ючерсними контрактами	8	12
12.	Тема 3. Стратегії хеджування з використанням ф'ючерсних контрактів	8	10
13.	Тема 4. Спекулятивні стратегії з використанням ф'ючерсних контрактів	8	12
«Теоретичні та практичні аспекти використання опціонних контрактів у сучасній світовій економіці»			
14.	Тема 5. Методи торгівлі опціонними контрактами	10	12
15.	Тема 6. Стратегії хеджування та спекуляції з використанням опціонних контрактів	10	14
16.	Тема 7. Роль похідних цінних паперів у розвитку світового господарства	8	10
Разом		60	82

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

4. словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій, підготовка та захист рефератів;
5. наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрування (у вигляді роздаткового / ілюстративного матеріалу);
6. практичні методи: розв'язання задач (в т.ч. розрахункових задач), підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться під час лекцій та практичних занять.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання реферативних

доповідей, індивідуального завдання, тестові завдання.

Підсумковий контроль – іспит.

Підсумковий контроль

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспит	Сума балів
35	35	30	100

Поточний та періодичний контроль

Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
5	5	5	5	5	10	5	70
Тестове завдання за змістовим модулем 1 – 15				Тестове завдання за змістовим модулем 2 – 15			

T1, T2, ... T7 – теми змістових модулів

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Визначення фінансових ф'ючерсів.
2. Відмінність ф'ючерсних від форвардних контрактів.
3. Клірингова палата та страхові внески на ринку ф'ючерсних контрактів.
4. Особливості зворотної торгівлі на ринку ф'ючерсних контрактів.
5. Оцінка ф'ючерсного контракту: метод розрахунку витрат на володіння фінансовим активом, теорія очікувань, модель форвардного ринку.
6. Стратегії хеджування з використанням ф'ючерсних контрактів. Хеджування за допомогою валютних ф'ючерсів.
7. Хеджування процентного ризику. Хеджування ринкового ризику.
8. Методи хеджування за допомогою ф'ючерсних контрактів на сировинних ринках.
9. Основні категорії спекулянтів на ринку ф'ючерсних контрактів.
10. Прості та складні стратегії спекуляції на ринку ф'ючерсних контрактів.
11. Спекулятивні стратегії з використанням валютних ф'ючерсних контрактів.
12. Спекуляції з ф'ючерсами на процентні ставки.
13. Спекуляції з ф'ючерсами на фондові індекси.
14. Визначення опціонних контрактів.
15. Вартість опціону на час виконання. Взаємозалежність опціонів «Колл» та «Пут».
16. Види біржових активів, що лежать в основі опціонів.
17. Переваги і недоліки опціонних контрактів. Графіки опціонних контрактів.
18. Страхування з використанням опціонних контрактів. Відмінності у страхуванні ф'ючерсними та опціонними контрактами.
19. Графіки опціонних стратегій: одинарний, двійний, трійний довгий та короткий «стредл», «стреп», «стріп».
20. Норма прибутку при використанні похідних цінних паперів.
21. Операції «Кері трейд» на світовому фінансовому ринку.

22. Особливості використання похідних цінних паперів під час фінансових криз.
23. Вплив стратегій на ринку похідних цінних паперів на валютні курси та розвиток галузевих ринків.
24. Шляхи застосування світового досвіду регулювання операцій з похідними цінними паперами для підвищення ефективності функціонування фінансової системи України в умовах повномасштабної агресії Росії.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
85 – 89	B	Добре
75 – 84	C	
70 – 74	D	
60 – 69	E	Задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень
відмінно		Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Студент демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Студент вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань. Студент може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдань, виконує завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі.

добре		Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття). Студент має стійкі навички виконання завдань.
		Студент виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
задовільно		Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Студент знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків. Студент має елементарні навички виконання завдань.
		Студент не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Студент надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу. Студент може використовувати знання лише в стандартних ситуаціях, має нестійкі навички виконання завдань, робить дуже багато теоретичних помилок.
незадовільно з можливістю повторного складання		Студент не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає грубі змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки. Студент здатний виконати лише частину завдань виключно за допомогою викладача. У студента відсутні сформовані уміння та навички.
незадовільно з обов'язковим повторним		Студент не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань, погребує постійної допомоги викладача.

вивченням дисципліни		
-------------------------	--	--

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча програма навчальної дисципліни;
- Силабус;
- приклади документів (роздатковий / ілюстративний матеріал);
- тестові завдання;
- навчальна та спеціальна література;
- інформаційні ресурси (електронні).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Задоя А.О. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник / А.О. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 122 с.
2. Швед В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб. / В.В. Швед, О.А. Закладний. – Вінниця, 2017. – 224 с.
3. Глобальна економіка: підручник / Б.Е.Головаш та ін.; за заг. ред. Д. Антонюка. І. Бабець, А. Мокія. Запоріжжя, 2017. 612 с.
4. Фондовий ринок: Підручник : у 2 кн. — Кн. 2 / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. –К.: Знання, 2016. – 686 с.
5. Економіка зарубіжних країн: підручник / Голіков А., Черномаз П., Дейнека Д. та інш. К. : ЦНЛ, 2019. 400 с.
6. Міжнародні економічні відносини : підручник / за заг. ред. Ю.Козак. Київ : ЦНЛ, 2019. 400 с.
7. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності: Навч. посіб./ Ред. Якубовський С. О., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін.- 2-ге вид., перероб. та доп.- К.: ЦНЛ, 2011.- 472 с.
8. Ярошевська О. В. Похідні цінні папери в системі формування капіталу і управління ризиками суб'єктів господарювання. Агросвіт. 2020. № 11. С. 75–82. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.11.75
9. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; канд. екон. наук, Т. А. Родіонова; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2018. - 172 с.
10. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / Колектив авторів; за редакцією С.О. Якубовського, Ю.О. Ніколаєва. – Одеса: «Одеський національний університет імені І.І. Мечникова», 2015. – 305 с.

Додаткова література:

1. Імперативи розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – 528 с.

2. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка. Монографія / За ред. О. І. Рогача. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. – 368 с.
3. Скоробогатова, Н. Є. Інвестування: навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 051 «Економіка» [Електронний ресурс] / режим доступу: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48896/1/Investuvannia.pdf>
4. Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. Інвестування інноваційної діяльності: начальний посібник для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. 186 с.
5. Економіка зарубіжних країн: підручник / С. В. Войтко, О. А. Гавриш, О. М. Згуровський, С. В. Нараєвський. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2017. 400 с.
6. Міжнародні економічні відносини : підручник / за заг. ред. Амеліна. Київ : ЦНЛ, 2019. 256 с
7. The Future of Work in Investment Management. CFA Institute Research Foundation. 2022. 44 p.
8. International Guide to Cost of Capital Summary Edition Interpretive Analysis and Insights Through. CFA Institute Research Foundation. 2021. 173 p.
9. Yakubovskiy S. O., Lomachynska I. A., Hriaznova V. V. North American insurance markets: features and experience for Ukraine. Вісник Одеського національного університету. Економіка. 2019. Том 24, вип. 1 (74). С. 12-17
10. Yakubovskiy S., Kyrychenko M. Role of Blockchain Technology in the Development of Global Information Technology and Fintech Markets in the Conditions of Globalization / Yakubovskiy S. A.// Вісник Маріупольського державного університету, серія: економіка, 2018, вип 15. С. 126-132.

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Trading Economics (2022) Access mode: <https://tradingeconomics.com/>
2. Investing.com - Stock Market Quotes & Financial News (2022) Access mode: <https://www.investing.com/>
3. European Central Bank (2022) Access mode: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/html/index.en.html.
4. International Monetary Fund (2022) Databases, Access mode: <https://www.imf.org/en/Data>.
5. Asian Development Bank. Country Data. 2022. Access mode: <http://www.adb.org/>.
6. Державна служба статистики в Україні, 2022, Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. The World Bank. Access mode: <https://www.worldbank.org/>
8. Бібліотека імені В.Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
9. Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І. Мечникова Режим доступу: <http://lib.onu.edu.ua>

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ VII

Тема 1. Торгівля послугами на світовому ринку.

Сутність та особливості світової торгівлі послугами. Класифікація послуг. Послуги міжнародного транспорту. Послуги зв'язку. Будівництво. Фінансові послуги. Страхування. Інформаційні послуги. Інтелектуальна власність та її захист. Особливості і тенденції розвитку світового ринку послуг. Способи організації міжнародної торгівлі послугами. Форми у яких відбувається міжнародна торгівля послугами: перетинання кордонів, рух споживачів до країни імпорту, встановлення комерційної присутності у країні, де надаватиметься послуга, тимчасового переїзду фахівців до країни з метою надання послуг. Особливості послуг як специфічного товару.

Тема 2. Торговельно-посередницькі операції на світовому ринку товарів та послуг.

Зміст і значення торговельно-посередницьких операцій на світовому ринку. Основні види посередницьких послуг на світовому ринку. Переваги та недоліки використання послуг торговельних посередників у міжнародних торговельних операціях. Поняття та основні види торговельно-посередницьких операцій у світовій торгівлі. Операції з перепродажу. Комісійні операції. Консигнаційна форма торгівлі. Агентські операції. Брокерські операції. Інші види торгово-посередницьких операцій. Торгово-посередницькі фірми. Види посередників у світовій торгівлі. Способи винагороди посередників у світовій торгівлі.

Тема 3. Транспортна логістика на світовому ринку послуг.

Роль та завдання транспортної логістики. Вибір типу транспорту, визначення оптимальної кількості транспортних засобів. Політика транспортних організацій з позиції логістики. Транспортні витрати і тарифи, порядок їх застосування. Якісний аналіз транспортної операції, класифікація факторів у логістичних системах. Юнімодальні, мультимодальні системи доставки товарів. Транспортні термінали, їх типи, функції та місце в логістичній системі. Оптимізація поставки товарів. Методи економічного стимулювання ефективної організації транспортування товарів. Економічні методи державного регулювання товароруху. Економіко-математичні методи розробки оптимальних шляхів товароруху. Транспортна політика України. Проблеми транспортно-експедиційних операцій в Україні, альтернативи та критерії вибору, основні рішення управління при транспортуванні.

Тема 4. Міжнародна торгівля послугами у сфері обміну технологій.

Світовий ринок технологій: суть і структура. Міжнародний технологічний обмін. Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МEB. Особливості сучасного світового ринку технологій. Вплив НТР на

розвиток міжнародного НТС. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі. Форми міжнародних некомерційних науково-технічних зв'язків. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень. Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Напрями НТС - електронізація господарства, його автоматизація, нові види конструкційних матеріалів, біотехнології, атомна енергетика та ін.

Тема 5. Документообіг у системі торгівлі послугами.

Документи, що використовуються в міжнародній торгівлі. Види контрактів у зовнішній торгівлі. Контракт купівлі-продажу як основний вид договорів. Основні та додаткові умови контракту купівлі-продажу. Способи укладання контрактів купівлі-продажу. Стандартизація та уніфікація зовнішньоторговельних документів. Транспортні документи. Комерційні документи. Страхові документи. Офіційні документи. Дозвільні документи митного оформлення вантажів у міжнародній торгівлі.

Тема 6. Регулювання торговельних операцій на світовому ринку товарів та послуг.

Система регулювання міжнародних торговельних операцій та її основні рівні. Тарифне регулювання торговельних операцій на світовому ринку. Нетарифне регулювання міжнародних торговельних операцій. Система міжнародних організацій з регулювання міжнародних торговельних операцій. Регулювання міжнародних торговельних операцій в системі ООН. Світова організація торгівлі як головний регулятор міжнародних торговельних операцій. Регулювання міжнародних транспортних відносин міжнародними транспортними організаціями та конвенціями. Основні положення Генеральної угоди торгівлі послугами (ГАТС). INCOTERMS та їх тлумачення. Проблеми регулювання міжнародної торгівлі. Порівняльна характеристика методів державного регулювання зовнішньоторговельних відносин у різноманітних країнах світу.

Тема 7. Україна на міжнародному ринку послуг

Чинникові та передумови розвитку міжнародної торгівлі України. Транзитний потенціал України. Поняття "відносна надлишковість чинника" та "відносна дефіцитність чинника". Чинники первинного та вторинного порядку. Сучасний стан та актуальні проблеми зовнішньої торгівлі України товарами та послугами. Сучасний стан у сфері міжнародної торгівлі України в контексті європейського спрямування. Проблеми зовнішньої торгівлі України, які викликані масштабним вторгненням РФ. Перспективні напрями зовнішньої торгівлі України.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль										
Тема 1. Торгівля послугами на світовому ринку	9	2	2		5	12				12
Тема 2. Торговельно-посередницькі операції на світовому ринку товарів та послуг.	14	2	2		10	13	1	1		11
Тема 3. Транспортна логістика на світовому ринку послуг.	15	2	3		10	13	1	1		11
Тема 4. Міжнародна торгівля послугами у сфері обміну технологій.	9	2	2		5	12				12
Тема 5. Документообіг у системі торгівлі послугами.	15	2	3		10	14	1	1		12
Тема 6. Регулювання торговельних операцій на світовому ринку товарів та послуг.	14	2	2		10	14	1	1		12
Тема 7. Україна на міжнародному ринку послуг.	14	2	2		10	12				12
Разом за	90	14	16		60					

ЗМІСТОВНИМ МОДУЛЕМ										
<i>Усього годин</i>	90	14	16		60	90	4	4		82

* - за наявності

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено планом

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Торгівля послугами на світовому ринку	2	
2.	Торговельно-посередницькі операції на світовому ринку товарів та послуг.	2	1
3.	Транспортна логістика на світовому ринку послуг.	3	1
4.	Міжнародна торгівля послугами у сфері обміну технологій.	2	
5.	Документообіг у системі торгівлі послугами.	3	1
6.	Регулювання торговельних операцій на світовому ринку товарів та послуг.	2	1
7.	Україна на міжнародному ринку послуг.	2	
8.	Разом за змістовним модулем	16	
Разом		16	4

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№	НАЗВА ТЕМИ / ВИДИ ЗАВДАНЬ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль			
1.	Тема «Торгівля послугами на світовому ринку»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та	5	12

	підготовка презентації до захисту.		
2.	Тема «Торговельно-посередницькі операції на світовому ринку товарів та послуг»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	10	11
3.	Тема «Транспортна логістика на світовому ринку послуг»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	10	11
4.	Тема «Міжнародна торгівля послугами у сфері обміну технологій»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту, рішення практичних задач.	5	12
5.	Тема «Документообіг у системі торгівлі послугами»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	10	12
6.	Тема «Регулювання торговельних операцій на світовому ринку товарів та послуг»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	10	12
7.	Тема «Україна на міжнародному ринку послуг»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації до захисту.	10	12
Разом		60	82

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій, підготовка та захист рефератів;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрування (у вигляді роздаткового / ілюстративного матеріалу);
- практичні методи: розв'язання задач (в т.ч. розрахункових задач), виконання ситуаційних вправ / обговорення проблемних ситуацій, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний і періодичний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування, бесіда, захист рефератів, доповідь, оцінювання доповідей;
- письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами - тестів для самоперевірки, оцінювання розв'язання задач, виконання вправ;
- тестовий контроль: тестування бланкове за змістовними модулями.
Форма підсумкового контролю: іспит

Критерії оцінювання

Поточний та періодичний контроль							Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
5	10	10	10	5	10	10	40	100

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сутність та особливості світової торгівлі послугами.
2. Способи організації та форми міжнародної торгівлі послугами.
3. Основні види посередницьких послуг на світовому ринку товарів та послуг.
4. Переваги та недоліки використання послуг торговельних посередників у міжнародних торговельних операціях.
5. Транспортна логістика на світовому ринку послуг.
6. Види міжнародних сполучень. Міжнародні перевезення.
7. Методи економічного стимулювання ефективної організації транспортування товарів.
8. Економіко-математичні методи розробки оптимальних шляхів товароруку.
9. Види міжнародних господарських контрактів (договорів). INCOTERMS та їх тлумачення.
10. Світовий ринок технологій: суть і структура.
11. Міжнародний технологічний обмін. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі.
12. Форми міжнародних некомерційних науково-технічних зв'язків.
13. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень. Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом.

14. Види та особливості торгівлі інжиніринговими послугами.
15. Документи, що використовуються в міжнародній торгівлі.
16. Поняття та види контракту в міжнародній торгівлі.
17. Система регулювання міжнародних торговельних операцій та її основні рівні.
18. Тарифне регулювання торговельних операцій на світовому ринку.
19. Нетарифне регулювання міжнародних торговельних операцій.
20. Порівняльна характеристика методів державного регулювання зовнішньоторговельних відносин у різноманітних країнах світу.
21. Регулювання міжнародних торговельних операцій в системі ООН.
22. Світова організація торгівлі як головний регулятор міжнародних торговельних операцій.
23. Сучасний стан у сфері міжнародної торгівлі України в контексті європейського спрямування.
24. Проблеми зовнішньої торгівлі України, які викликані масштабним вторгненням РФ та коронавірусом.
25. Перспективні напрямки зовнішньої торгівлі України.
26. Транзитний потенціал України та його реалізація.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту
90 - 100	A	відмінно
85 - 89	B	добре
75 - 84	C	
70 - 74	D	
60 - 69	E	задовільно
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень
відмінно	90 - 100	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та

		аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Студент демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Студент вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань. Студент може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдань, виконує завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі.
добре	85 - 89	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття). Студент має стійкі навички виконання завдань.
	75 - 84	Студент виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
задовільно	70 - 74	Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Студент знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків. Студент має

		елементарні навички виконання завдань.
	60 - 69	Студент не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Студент надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу. Студент може використовувати знання лише в стандартних ситуаціях, має нестійкі навички виконання завдань, робить дуже багато теоретичних помилок.
незараховано з можливістю повторного складання	35 - 59	Студент не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає грубі змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки. Студент здатний виконати лише частину завдань виключно за допомогою викладача. У студента відсутні сформовані уміння та навички.
незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 - 34	Студент не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань, погребує постійної допомоги викладача.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча програма навчальної дисципліни;
- Силабус;
- приклади документів (роздатковий / ілюстративний матеріал);
- тестові завдання;
- навчальна та спеціальна література;
- інформаційні ресурси (електронні).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Міжнародна торгівля послугами: навчально–методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / І.Т. Кіщак, А.В. Огієнко, М.М. Огієнко та ін.; за заг. ред.. І.Т. Кіщака, А.В. Огієнко. Миколаїв: Іліон, 2017. 340 с.

2. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник / Л. І. ГригороваБеренда, М. В. Шуба. – 2-ге вид., випр., перероб. і доп. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 136 с.
3. Міжнародні економічні відносини : підручник / за заг. ред. Ю.Козак. Київ : ЦНЛ, 2019. 400 с
4. Міжнародні економічні відносини : підручник / за заг. ред. Амеліна. Київ : ЦНЛ, 2019. 256 с
5. Економіка зарубіжних країн: підручник / Голюков А., Черномаз П., Дейнека Д. та інш. К. : ЦНЛ, 2019. 400 с.
6. Краус Н. М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с
7. Міжнародна економіка: підручник / за заг. ред. Олена Лебедева. Київ : ЦНЛ, 2019. 416 с

Додаткова література:

8. Кочкодан В.Б. Міжнародна інвестиційна діяльність: Конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 150 с.
9. Павленко І.І., Варяніченко О.В., Навроцька Н.А. Міжнародна торгівля та інвестиції. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 256 с.
10. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії / за заг. ред. Т.Зінчук. Київ : ЦНЛ, 2021. 372 с
11. Юрчишин В. Торговельні війни сучасності та їх вплив на економічне зростання і розвиток у світі та Україні. Київ: Заповіт, 2019. 188 с
12. Міжнародна економіка: підручник / за заг. ред. Г.Е. Гронтковська. Київ : ЦНЛ, 2017. 382 с
13. Міжнародні економічні відносини : підручник / за заг. ред. А.А. Мазараки, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби статистики України. Розділ «Статистична інформація»
2. <https://ec.europa.eu/eurostat/> - Офіційний сайт ЄС. Розділ «Статистична інформація»
3. <http://www.delukr.ces.eu.int> — офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні.
4. <http://www.worldbank.org> — офіційний сайт Світового банку.
5. <http://www.wto.org> — офіційний сайт Світової організації торгівлі.
6. <http://www.unctad.org> - ООН ЮНКТАД, Доповіді про світовий розвиток.
7. <http://www.oecd.org> — Організація економічного співробітництва та розвитку.
8. <http://www.imf.org> — Міжнародний валютний фонд.
9. <http://www.iie.com> — Інститут міжнародної економіки. Вашингтон